

Afgang. Man vil maasse sige hertil — det ligger nær at sige det — at der ogsaa har været meget af den Litteratur i vort eget Land, men næst efter at bemærke, at det kan der være forskellige Meninger om — jeg skal ikke komme ind paa, hvad der forstaaes ved materialistisk Litteratur — vil jeg svare, at det i alt Fald er rent tilfældigt, om der har været det, og der er ingen som helst Grund til at tro, at der i Reglen vil være særlig meget af den i vort Land, mere end i andre Lande. Men selv om der vil være det, selv om man kunde gaa ud fra, at der vilde være mindst lige saa meget ateistisk og for Befolkningen skadelig Litteratur i vort Land som i andre Lande, er der dog en bethelig Forskel paa den og paa den fremmede Litteratur i samme Retning. Thi Sagen er den, at de hjemlige Forfattere kender man; man ved, med hvor megen Myndighed de kunne tale, naar de vove sig ind paa andre Omraader end de, hvor de høre hjemme; maasse ved man tilige noget om, hvorfor de netop føre dette Sprog. En Profet er ikke agtet i sit eget Land, og vore egne hjemlige Forfattere skulle i alt Fald have Udlandets Nimbus om sig for at blive farlige. Men for Udlandets Forfatteres Vedkommende gælder det, at en entreprenant Forlægger eller nogle Blade særdeles let kunne gøre en Forfatter til en typisk Repræsentant for en eller anden moderne Mandretning, hvad han maasse ikke i Virkeligheden er; man har ikke noget Judicium om, nogen Garanti for, hvem det er, man indlader sig med. Og hvad der er det afgørende paa dette Punkt er, [at selv om det lykkes at faa en Oversættelse af vedkommende Forfatter, saa er det, som den ærede Ordfører har bemærket, meget hyppigt, at det slet ikke lykkes at gengive Mandens Standpunkt, saa man kan se det, der er det ejendommelige ved Udlandets Litteratur. Og det gælder naturligvis i højere Grad, jo mere fjernt man staar fra den fremmede Nation, at det bedste faar man i Reglen ikke med; det egentlig springende Punkt i denne Mand's Livsanskuelse er saa overmaade vanskelig for andre at forstaa; derimod fatter man det daarlige af sig selv. Det er, ligesom naar man opholder sig i et andet Land og prøver paa at sætte sig ind i Befolkningens Sæder, Tankegang og Skikke. Man kommer da altid til at mangle den vigtigste Ejendommelighed hos det, ikke fordi den ikke er der, men fordi den kommer i et Klædebon, man ikke kender. Enhver Nation har sin Tone i den almindelige Koncert, og det gælder om at bevare denne Ejendommelig-

hed, hvis man virkelig vil udrette noget betydeligt. Selv de stærkeste, de mest dannede Nationer, maa, naar de høre til en lille Nation, passe paa ikke at overvældes af de større Nationer. Det gælder jo endnu mere for Folk, som staa paa et lavere Standpunkt i Dannelse, have en snævrere Horizont, et ringere Judicium, en ringere Dømmekraft, og som maasse derfor have en saa meget frødigere Modtagelighed, maasse saa meget lettere risikere at overvældes, at komme ud af deres gode Skind, og at miste deres Jodæste, naar de overvældes af den fremmede Litteratur; det kan der ikke være to Meninger om. Det er saa langt fra, at jeg vil banlyse fremmed Litteratur, at jeg tværtimod holder paa, at de, som kunne assimilere og fordøje den, skulle gøre det. Et lille Land som vort maa ikke stænge sig ude, der skal være en Vækselvirkning i saa Henseende, og de dygtigste Kræfter skulle tage Kampen op. Jeg har saa ofte med Sorg og Værgelse set paa, hvorledes man herhjemme i Danmark, ikke mindst paa de Omraader, hvor jeg er mest kendt, i mit Fag, er kommet med saa meget, som jeg vilde kalde for „Bæv“. Der er ikke altid tilstrækkeligt Stringens og videnskabelig Grundighed; her ville alle tale med, inden man har lært at tænke. Det er efter min Mening et nationalt Onde her i Danmark, og denne danske Godmodighed eller Magelighed er jeg ingen Under af. Hvis derfor Lovgivningsmagten her kunde bidrage noget til at anspore Forfatterne, saaledes som man kan anspore dem i andre Lande, vil jeg gerne være med til at spore dem, ligesom man sporer Væddeløbsheste, og selv om saa nogle af dem styrtede, skulde det ikke genere mig, naar blot Næsten vandt. Det er overmaade langt fra, at jeg er imod, at vi staa i Forbindelse med andre Lande. Jeg gør blot gældende, at hvad der passer for den ene, passer ikke for den anden, og at den store, umiddelbare Del af Befolkningen har bedst af at faa Indflydelsen derfra indirekte, nemlig formidlet gennem de andre.

Man maa endelig ogsaa huske paa, at det kun er de sidste 10 Aars Værker, der er Tale om. Det kan gerne være, at der vil komme en Standsning i Oversættelserne, og at navnlig Bladene ville komme af med store Beløb; man vil jo i vore Dage have det næste Nytt. Men er der nogen som helst Grund for os til at hjælpe paa dette Effekthjæteri, denne Sagen paa og denne Forsængelighed, at man altid kan sige, at man har læst de nyeste Værker og kan tale med derom. Det, at man absolut skal kende det nyeste paa Musikens, Kunstens og Lit-